

V Bruseli 28. 7. 2015
COM(2015) 366 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

o stratégii Európskej únie pre alpský región

{SWD(2015) 147 final}

1. ÚVOD

Alpský región je jednou z najbohatších oblastí sveta a z hospodárskeho hľadiska ide o jednu z najdynamickejších, najinovatívnejších a najkonkurencieschopnejších oblastí v Európe, ktorá sa vyznačuje jedinečnými zemepisnými a prírodnými charakteristikami. Zároveň však stojí pred veľkými výzvami, ktoré si vyžadujú spoločnú reakciu:

- globalizácia ekonomiky, ktorá si vyžaduje, aby sa územie vymedzilo ako konkurencieschopné a inovatívne,
- demografické trendy charakterizované najmä kombinovaným vplyvom starnutia obyvateľstva, nízkej hustoty obyvateľstva v horských oblastiach a nových migračných modelov,
- veľká zraniteľnosť voči zmene klímy a jej predpokladanému vplyvu na životné prostredie, biodiverzitu a životné podmienky obyvateľov,
- výzvy v oblasti energetiky pri riadení a uspokojovaní dopytu udržateľným, bezpečným a cenovo dostupným spôsobom,
- osobitná zemepisná poloha regiónu v Európe, ktorá z neho robí tranzitný región,
- vysoká miera sezónnosti, najmä v niektorých oblastiach cestovného ruchu.

Pretrvávajú aj značné rozdiely medzi rôznymi oblasťami v tomto regióne (napríklad medzi horskými oblasťami a predhorím Álp).

Európska rada na zasadnutí v dňoch 19. a 20. decembra 2013 vyzvala Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi vypracovala do júna 2015 stratégiu EÚ pre alpský región (EUSALP), ktorá bude stavať na pevnom základe spolupráce v tomto regióne. Táto stratégia sa bude týkať približne 80 miliónov ľudí žijúcich v 48 regiónoch (mapa v prílohe) v siedmich krajinách, z ktorých je päť členskými štátmi EÚ (Francúzsko, Nemecko, Rakúsko, Slovinsko a Taliansko) a dve sú tretími krajinami (Lichtenštajnsko a Švajčiarsko). Navrhovaná zemepisná oblasť, na ktorú sa vzťahuje makroregionálna stratégia, je obzvlášť dobre uspořobená pre udržateľný rozvoj alpského regiónu, podporu rastu v celej Európe i vzájomnej solidarity medzi horskými územiami a predhorím Álp.

Stratégia sa bude týkať týchto tematických oblastí politiky: 1. hospodársky rast a inovácie, 2. mobilita a konektivita a 3. životné prostredie a energetika.

Stratégia sa bude opierať o aktívnu úlohu alpských regiónov za podpory členských štátov a skúsenosti z celého radu štruktúr spolupráce, ktoré už v tejto oblasti fungujú, a bude stavať na práci, ktorá sa vykonala už pred tým, než Komisia začala pracovať na návrhu tejto stratégie¹.

2. VÝZVY A PRÍLEŽITOSTI

Uvedené prípravné práce pomohli identifikovať hlavné výzvy, v prípade ktorých by bol makroregionálny prístup prínosný. Partneri môžu v rámci stratégie využívať príležitosti, ktoré prináša hospodárska dynamika a konkurencieschopnosť regiónu, vysoká hodnota jeho prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj jeho dlhoročná tradícia v oblasti spolupráce.

Inovácie a MSP: Región čelí niektorým obmedzeniam týkajúcim sa:

- spolupráce v oblasti výskumu a inovácií v alpskej oblasti,

¹ Pozri úvod akčného plánu.

- využívania existujúcich výsledkov v oblasti výskumu a inovácií,
- priestorovo roztrieštených miestnych trhov,
- sociálnych rozdielov v oblasti inovácií,
- možností financovania,
- informačných a komunikačných technológií (IKT) a služieb všeobecného záujmu,
- silnej migrácie z vidieckych oblastí v dôsledku zlej dostupnosti infraštruktúry a
- kapitalizácie výsledkov aplikovaného výskumu.

Región je však aj domovom globálnych kľúčových aktérov v oblasti výskumu a inovácií a ponúka veľký potenciál na ďalší globálny rozvoj. V rôznych častiach regiónu sa vyskytujú významné koncentrácie malých a stredných podnikov (MSP), pričom mnohé z nich sú organizované v klastroch a vytvárajú územné hospodárstvo, ktoré poskytuje pevný základ pre inovácie vďaka využívaniu stratégií inteligentnej špecializácie a umožňuje podnikom, aby sa stali konkurencieschopnejšími v oblastiach, ktoré sú pre región obzvlášť dôležité (napr. energetika a zelené technológie, mechatronika a strojárstvo, chémia a nové materiály a IKT).

Poľnohospodárstvo a lesníctvo: Výrobky vrátane horských výrobkov a výrobkov vysokej kvality, ako aj služby, ktorých základom je poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, ponúkajú značný potenciál (napr. pre biohospodárstvo) v celom hodnotovom reťazci (vrátane napr. farmaceutického odvetvia a odvetvia drevených stavieb). Na vyšších stupňoch hodnotového reťazca sa ponúkajú príležitosti na spoluprácu medzi vidieckymi a v mestskými časťami regiónu. Poľnohospodári prispievajú k udržateľnému hospodáreniu s pôdou a zabezpečujú „ekosystémové služby“.

Cestovný ruch: Región je hlavnou destináciou z hľadiska cestovného ruchu, a to najmä v zime, cestovný ruch je však v celom regióne rozložený veľmi nerovnomerne. To by sa mohlo zlepšiť vďaka zosúladenému prístupu k udržateľnému a prístupnému cestovnému ruchu, ktorý by zahŕňal najmä výskum a inovácie, MSP a odbornú prípravu pracovnej sily. To by mohlo prispieť k zlepšeniu zemepisného a sezónneho rozloženia trhu v oblasti cestovného ruchu v regióne a súčasne k rastu a tvorbe pracovných miest.

Doprava a konektivita: Tento región je dôležitou európskou križovatkou a ako tranzitná oblasť predstavuje prekážku pre európsku dopravnú sieť. Rôzne koridory cestnej siete sú takmer preťažené a spôsobujú vážne zdravotné problémy (hluk a znečisťovanie ovzdušia). K hlavným problémom patrí:

- zvyšujúci sa objem dopravy,
- absencia harmonizovaných predpisov oblasti politiky pre nákladnú dopravu a
- veľký podiel cestnej nákladnej dopravy.

Okrem toho, keďže v mnohých oblastiach je kvalita ovzdušia nízka, bolo by užitočné zosúladiť opatrenia v doprave s regionálnymi plánmi udržateľnej mobility, regionálnymi plánmi kvality ovzdušia a národnými programami kontroly znečistenia ovzdušia, aby sa zlepšila súdržnosť a posilnila súčinnosť medzi nimi. V mnohých častiach regiónu je problémom aj dostupnosť vzdialených a vyludňujúcich sa oblastí, a to najmä tam, kde je potrebné modernizovať verejnú dopravu (najmä miestne železnice). Je potrebné dosiahnuť rovnováhu medzi rozvojom dopravných spojení a obozretným využívaním pôdy. Podporou a uľahčovaním projektov v oblasti udržateľnej dopravy by sa mohli vytvoriť spojenia medzi ústrednou alpskou oblasťou a okolitými regiónmi, a to v prospech oboch strán. Nové technologické príležitosti pre rozvoj služieb a decentralizáciu podnikov by priniesla aj

elektronická konektivita (najmä prostredníctvom vysokorýchlostného internetu) na makroregionálnej úrovni.

Životné prostredie a kultúrne dedičstvo: Alpy sú po oblasti Stredozemného mora druhým najväčším rezervoárom biodiverzity a jednou z najdôležitejších zásobární vody v Európe. K najväčším devízam regiónu patrí a jeho kultúrne a historické dedičstvo. Tieto zdroje sa v širokej miere využívajú a existuje tu silný konkurenčný boj o pôdu a vodu, ktoré sa využívajú na niekoľko účelov vrátane využitia v energetike, domácnostiach, cestovnom ruchu, poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a priemysle. To nepochybne predstavuje výzvu pri hľadaní spôsobov trvalo udržateľného rozvoja a môže to mať vplyv na ekosystémy. Intenzívne využívanie pôdy má negatívny vplyv na životné prostredie a pokles obyvateľstva v odľahlých oblastiach má dramatické dôsledky na stabilitu pôdy, zachovanie biodiverzity a ochranu kultúry. Vzhľadom na vplyv zmeny klímy na zásoby alpskej vody je potrebné výrazne zintenzívniť činnosti v tejto oblasti.

Zmena klímy a predchádzanie rizikám: Tento región je veľmi citlivý na nepriaznivé vplyvy zmeny klímy a čelí mimoriadne vysokému riziku povodní, zosuvov pôdy a zmien vo vodných zdrojoch. Cestovný ruch, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo patria medzi najzraniteľnejšie odvetvia, ktoré sú priamo zasiahnuté globálnym otepľovaním a extrémnymi poveternostnými javmi. Lepšia koordinácia európskych, národných a regionálnych politík a včasné vykonávanie opatrení koordinovaných na makroregionálnej úrovni by mohli znížiť tieto riziká.

Energetika: Režimy podpory a európske, vnútroštátne a regionálne politiky v oblasti nefinančných prekážok pre energiu z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť sa v jednotlivých krajinách značne líšia a je potrebné ich lepšie zosúladiť. Mohlo by sa zväziť zlepšenie efektívnosti existujúcich vodných elektrární a iných obnoviteľných zdrojov energie. Energetická efektívnosť ponúka príležitosti pre investície do technológií a konzultačných/inžinierskych činností v oblasti nízkouhlíkových služieb, vďaka čomu si región môže vybudovať vedúce postavenie v oblasti výskumu a vývoja a obnoviteľných zdrojov energie prostredníctvom rozvoja opatrení na ochranu klímy v záujme podpory prechodu na nízkouhlíkové technológie. Posilnená spolupráca môže v budúcnosti vytvoriť pre región viac príležitostí na to, aby slúžil ako priestor na uskladňovanie energie pre obdobia špičkového zaťaženia, ako aj prispieť k rozvoju nástrojov a postupov na účely vyváženía záujmov udržateľnej výroby energie a iných spôsobov využitia a ochrany pôdy.

Inštitucionálne otázky: Vzhľadom na dlhodobú tradíciu spolupráce funguje v tejto oblasti veľký počet štruktúr s rôznym zemepisným a tematickým rozsahom pôsobnosti a rôznymi systémami riadenia. Preto by bolo užitočné zlepšiť koordináciu medzi zúčastnenými aktérmi a zabezpečiť tak súlad medzi existujúcimi iniciatívami, vyplniť medzery, vyhnúť sa duplicitám a zosúladiť financovanie vrátane finančných nástrojov. Tento prístup by mal účastníkov podnecovať k prekročeniu národných hraníc a odvetvových a kultúrnych bariér, vďaka čomu by sa znížila kompartmentalizácia medzi odvetvovými politikami, rôznymi aktérmi a rôznymi úrovňami vlády.

3. REAKCIA: AKČNÝ PLÁN

Makroregionálne stratégie môžu k týmto výzvam a príležitostiam pristupovať tak, že vytvoria rámec pre kolektívne alebo kombinované opatrenia a prepoja tak regionálne opatrenia a aktérov v záujme zabezpečenia vyššej pridanej hodnoty. Vo svojej správe o pridanej

hodnote makroregionálnych stratégií² Komisia odporučila, aby sa nové makroregionálne stratégie sústredili na menší počet jasne vymedzených cieľov zodpovedajúcich konkrétnym potrebám kvalitnejšej spolupráce na vysokej úrovni v rámci makroregiónu. Ide o prístup, ktorý by sa mal využívať len v prípadoch, v ktorých je vhodné zapojenie EÚ a je možné posilniť existujúce prierezové politiky EÚ.

Na tento účel sa vykoná akčný plán založený na kľzavom princípe, ktorý sprevádza toto oznámenie (s výhradou prípadných aktualizácií a revízií). Tento plán je postavený na troch vzájomne prepojených tematických cieľoch, ktoré majú zabezpečiť:

1. spravodlivý prístup k pracovným príležitostiam, ktorý sa opiera o vysokú konkurencieschopnosť regiónu,
2. udržateľnú vnútornú a vonkajšiu prístupnosť
3. a inkluzívnejší rámec na ochranu životného prostredia a obnoviteľné a spoľahlivé energetické riešenia pre budúcnosť.

A prierezový cieľ, ktorým je vytvoriť:

4. solídny model makroregionálneho riadenia v regióne v záujme zlepšenia spolupráce a koordinácie opatrení.

V rámci každého cieľa bolo vytýčených niekoľko opatrení, ktoré podporujú politické ciele EÚ vrátane tých, ktoré majú územný rozmer.

Ciele a opatrenia pre každú oblasť politiky sú uvedené ďalej v texte³.

3.1. Spravodlivý prístup k pracovným príležitostiam, ktorý sa opiera o vysokú konkurencieschopnosť regiónu

Tento cieľ sa zameriava na zlepšenie konkurencieschopnosti, prosperity a súdržnosti alpského regiónu.

Hlavnými opatreniami sú:

1. Opatrenie č. 1: Rozvoj účinného ekosystému pre výskum a inovácie

Niektoré štáty a regióny v tejto oblasti vykazujú v prehľade výsledkov výskumu a inovácií v Únii vysokú úroveň inovácií a väčšina z nich vyvinula stratégie inteligentnej špecializácie. To predstavuje dobrý východiskový bod pre rozvoj systému zameraného na tematické otázky, ktoré majú pre tento región osobitný význam (napr. poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, cestovný ruch atď.), a pre prepojenie vzájomne komplementárnych aktív.

2. Opatrenie č. 2: Zvýšenie hospodárskeho potenciálu strategických odvetví

MSP sú dôležitou súčasťou hospodárstva a trhu práce v alpskom regióne. Je potrebné neustále sa prispôsobovať meniacim sa rámcovým podmienkam, zachovať si inovatívnosť a konkurenčnú výhodu prostredníctvom zabezpečenia udržateľného rozvoja. Špecifickými strategickými alpskými odvetviami, v ktorých môžu MSP zvyšovať svoju konkurencieschopnosť a udržateľnosť, sú odvetvové výroby a služby v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v rámci celého hodnotového reťazca a vytváranie

² COM(2013) 468 final z 27.6.2013.

³ Opatrenia a ciele sú podrobnejšie uvedené v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

nových hodnotových reťazcov v oblasti biohospodárstva, biovýrobníctva, cestovného ruchu, energetiky, zdravotníctva a odvetvia špičkových technológií.

3. Opatrenie č. 3: Zlepšenie primeranosti vzdelávania a odbornej prípravy na trhu práce v strategických odvetviach

V porovnaní so zvyškom Európy má alpský región priaznivý trh práce s vysokou mierou zamestnanosti v mnohých oblastiach. Stratégia by však mohla pomôcť veľkým častiam tohto regiónu zlepšiť dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily so správnymi kompetenciami a riešiť problém „odlivu mozgov“ v odľahlých oblastiach, ktoré trpia vyľudňovaním. Táto stratégia by takisto mohla zlepšiť prístup mladých ľudí k pracovným príležitostiam. Tieto prínosy závisia od podpory voľného pohybu osôb.

3.2. Udržateľná vnútorná a vonkajšia prístupnosť

Tento cieľ sa zameriava na zlepšenie udržateľnosti a konektivity dopravy v rámci regiónu a so zvyškom Európy. Na rozvoj regiónu sú potrebné navzájom prepojené a udržateľné dopravné a širokopásmové siete. Lepšia spolupráca môže znížiť počet problematických miest a dokončiť rozvoj infraštruktúrnych sietí a regulačných rámcov. Koordinované monitorovanie dopravy a multimodálnej dopravy môže zvýšiť konkurencieschopnosť a zlepšiť životné podmienky obyvateľstva v danej oblasti.

Hlavnými opatreniami sú:

1. Opatrenie č. 4: Podpora intermodality a interoperability v osobnej a nákladnej doprave

Aby sa zabezpečil vyvážený hospodársky a demografický vývoj celého regiónu, musí byť hlavný cieľ spočívajúci v znížení vplyvu dopravy cez Alpy na životné prostredie doplnený kvalitnou konektivitou na miestnej úrovni. Okrem toho, že sa uľahčí dosiahnutie cieľov v rámci transeurópskych dopravných sietí a podobných projektov, ktorých zámerom je presunúť dopravu z ciest na železnicu, zásadný význam majú doplnkové opatrenia, ktoré zabezpečia, aby aj región mal prínos z transeurópskej dopravnej siete (vrátane cezhraničných prepojení).

2. Opatrenie č. 5: Prepojenie ľudí elektronickou cestou a podpora prístupu k verejným službám

Alpský región sa vyznačuje riedko osídlenými komunitami v odľahlých oblastiach, v ktorých má nedostatok investícií do pozemného širokopásmového pripojenia nepriaznivý vplyv na ponúkané služby a vedie k ďalšiemu vyľudňovaniu týchto oblastí. Technológie ponúkajú riešenia, akými je napríklad širokopásmové satelitné pripojenie, tie sa však musia uplatňovať v dostatočne veľkom rozsahu, ak majú byť efektívne.

3.3. Inkluzívnejší rámec na ochranu životného prostredia a obnoviteľné a spoľahlivé energetické riešenia pre budúcnosť

Všeobecné ciele:

- zachovať environmentálne dedičstvo Álp,
- pomôcť regiónu v tom, aby mohol využívať svoje zdroje (vrátane energie) rôznymi spôsobmi a
- prispôbiť sa zmenám, ktoré sa predpokladajú v dôsledku zmeny klímy, vrátane prevencie závažných prírodných rizík.

Hlavnými opatreniami sú:

1. Opatrenie č. 6: Ochrana a zhodnocovanie prírodných zdrojov vrátane vody a kultúrnych zdrojov

Životné prostredie alpského regiónu je mimoriadne citlivé na vplyvy zmeny klímy. Zdroje sa musia využívať primerane. Toto opatrenie má dva hlavné ciele:

- posilniť alpské prírodné a kultúrne zdroje ako predpoklady pre vysoko kvalitné prostredie pre život a
- zabezpečiť účinnejšie využívanie existujúcich prírodných a kultúrnych zdrojov.

2. Opatrenie č. 7: Rozvoj ekologickej konektivity na celom území EUSALP

Integrita a fungovanie ekosystémov vrátane ochrany biodiverzity a poskytovania ekosystémových služieb vo veľkej miere závisí od existencie účinnej ekologickej konektivity. V súčasnosti sa len veľmi málo podporujú ekologické koridory a zelená infraštruktúra, a to aj v nechránených oblastiach.

3. Opatrenie č. 8: Lepšie riadenie rizík a účinnejšie zvládanie zmeny klímy vrátane predchádzania závažným prírodným rizikám

Alpský región je vzhľadom na svoju geomorfologickú stavbu mimoriadne zraniteľný voči environmentálnym katastrofám a zmene klímy. Pokiaľ ide o environmentálne katastrofy, toto opatrenie sa zameria na vykonanie primeraného, komplexného posúdenia rizika a vykonávanie politiky v oblasti riadenia rizika katastrof na regionálnej úrovni. Pokiaľ ide o zmenu klímy, pozornosť sa zameria najmä na vykonanie komplexného posúdenia zraniteľnosti odvetví a systémov, ktoré zmena klímy pravdepodobne zasiahne, a na rozvoj regionálnej stratégie na prispôbenie sa zmene klímy.

4. Opatrenie č. 9: Vytvoriť na území modelový región z hľadiska energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie

Toto opatrenie sa zameriava na podporu energetickej efektívnosti a výroby a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v alpskom regióne v súlade s rámcom EÚ v oblasti energetickej efektívnosti a súborom opatrení v oblasti energetickej únie. Energetická politika v regióne sa zameriava na energetickú efektívnosť vo verejnom a v súkromnom sektore. Mohlo by sa dosiahnuť významné zníženie spotreby energie, a to najmä v sektore bývania. Alpský región má značný potenciál v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ktorý je potrebné vyváženým spôsobom rozvíjať a zohľadňovať pri tom ekologické a hospodárske aspekty, ako aj aspekty využívania pôdy a zvažovať spoločenské kompromisy.

3.4. Solídny model makroregionálneho riadenia v regióne (v záujme zlepšenia spolupráce a koordinácie opatrení)

Vykonávanie stratégie si vyžaduje:

- vytvorenie efektívneho modelu riadenia zapájajúceho aktérov, ktorí sa zúčastňujú na vykonávaní stratégie a posilňovaní spolupráce a koordinácie medzi inými relevantnými inštitúciami a zainteresovanými stranami⁴ v regióne, a
- zmenu rozhodovacieho procesu, zamedzenie roztrieštenosti riadenia, rozšírenie výmeny poznatkov a posilnenie koordinácie medzi rôznymi úrovňami štátnej správy a medzi rôznymi organizáciami miestnej samosprávy na rovnakej úrovni.

⁴ Pozri Európsky parlament – Tematická sekcia B: Štrukturálna a kohézna politika: nová úloha makroregiónov v rámci európskej územnej spolupráce (New role of macro-regions in European Territorial Cooperation) PE 540.349 (január 2015).

Zo skúseností s existujúcimi makroregionálnymi stratégiami vyplýva, že pri ich účinnom vykonávaní zohrávajú zásadnú úlohu efektívne mechanizmy riadenia. Zo skúseností tiež vyplýva, že účinné systémy cezhraničného riadenia sú zložité a že proces ich zavádzania je vždy postupný. V správe Komisie z mája 2014 o riadení⁵ boli určené tri hlavné požiadavky: silné politické vedenie, účinné rozhodovanie a dobrá organizácia.

V záujme dobrého riadenia sa okrem iného vyžaduje, aby sa jednotlivé úlohy jasne vymedzili v počiatkovej fáze: kto a ako bude stratégiu vykonávať a kto a ako bude iniciovať a financovať spoločné akcie. Riadenie musí mať tak politický, ako aj operačný rozmer, a teda príslušné ministerstvá a vykonávacie orgány musia stanovovať a sledovať spoločné strategické ciele. Cieľom stratégie nie je nahradiť existujúce štruktúry, ale zabezpečiť, aby lepšia koordinácia a lepšia spolupráca prinášali lepšie výsledky.

Základ systému riadenia v rámci stratégie je stanovený v Milánskej deklarácii alpských štátov a regiónov v súlade s politickým uznesením z Grenoblu, správou Komisie o riadení makroregionálnych stratégií⁶ a závermi Rady z 21. októbra 2014. Má tri vzájomne prepojené úrovne: 1. politické vedenie a zodpovednosť, 2. koordinácia a 3. vykonávanie. Na každej úrovni sú rôzni aktéri zo zúčastnených štátov a regiónov zastúpení vo valnom zhromaždení, výkonnej rade a vykonávacích orgánoch.

Komisia bude pôsobiť ako nezávislý sprostredkovateľ a bude sa aktívne podieľať na celkovej koordinácii stratégie, ale úspech tejto stratégie bude závisieť od silného a trvalého odhodlania hlavných zainteresovaných strán a partnerov. Akčný plán stratégie poskytuje podrobnejšie informácie o hlavných zásadách režimu riadenia stratégie.

4. FINANCOVANIE

Vzhľadom na to, že stratégia nedisponuje vlastnými finančnými prostriedkami, na účely jej vykonávania sa uvoľnia a zosúladia hlavne existujúce finančné prostriedky EÚ a jednotlivých štátov, ktoré sú relevantné pre dané ciele a opatrenia. Štáty a regióny, ktorých sa stratégia týka, by sa mali zaviazat' k tomu, že budú z týchto prostriedkov čerpať na účely vykonávania akčného plánu. Významné zdroje a širokú škálu nástrojov a technických riešení na podporu stratégie môžu poskytnúť najmä relevantné cezhraničné a nadnárodné programy zamerané na jednotlivé krajiny podporované z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) na obdobie rokov 2014 – 2020. Finančná podpora na rozvoj režimu riadenia stratégie sa poskytne z cezhraničného programu „Alpský priestor“.

Ak sa v rámci politiky súdržnosti uplatní prístup zameraný na jednotlivé krajiny alebo regióny, bude v pohraničných oblastiach hroziť:

- 1) roztrieštenosť úsilia (napr. vybudujú sa časti infraštruktúry, ale tie neprinesú najväčší úžitok, pretože budú chýbať iné časti),
- 2) presýtenosť investíciami (napr. letiskách),
- 3) nedostatočná súčinnosť medzi podobnými činnosťami a
- 4) nedostatočný dôraz na problémy presahujúce hranice (napr. znečisťovanie ovzdušia).

Stratégia by sa preto pri výbere investičných projektov, ktoré by mohli mať prospech zo spoločného programovania a z cezhraničnej koordinácie v regióne, mala zamerať na opatrenia na identifikáciu nadnárodných priorít.

⁵ Správa Komisie o riadení makroregionálnych stratégií, COM(2014) 284 z 20. mája 2014.

⁶ COM(2014) 284 final, z 20. mája 2014.

K dispozícii sú a ďalšie fondy a nástroje EÚ, ktoré majú význam z hľadiska cieľov stratégie, a je možné sa usilovať o súčinnosť a komplementárnosť s financovaním z EŠIF, najmä s:

- programom Horizont 2020 (pre všetky ciele),
- programom COSME (cieľ 1),
- nástrojom na prepájanie Európy (cieľ 2)
- a programom LIFE (cieľ 3).

Ďalej sú k dispozícii aj ďalšie finančné prostriedky, najmä z Európskeho fondu pre strategické investície, Európskej investičnej banky a iných medzinárodných finančných inštitúcií. Okrem toho sa uvoľnia aj vnútroštátne a regionálne rozpočtové prostriedky, a to najmä v prípade nečlenských krajín EÚ, na ktoré sa vzťahuje stratégia, vzhľadom na to, že týmto krajinám sa neposkytujú finančné prostriedky EÚ.

Tieto finančné prostriedky a nástroje by mali zabezpečiť značný pákový efekt a pritiahnúť finančné prostriedky od súkromných investorov. Stratégia potrebuje tiež využívať výsledky činností vykonaných v rámci dvoch ďalších makroregionálnych stratégií v oblasti inovatívneho financovania.

5. PODÁVANIE SPRÁV A HODNOTENIE

Keďže stratégie nedisponujú vlastnými finančnými prostriedkami, a preto môžu politiky a spôsoby ich vykonávania len ovplyvňovať. V záujme zaznamenania účinkov zmien vyplývajúcich z vykonávania tejto stratégie možno použiť dva druhy ukazovateľov:

- **ukazovatele výsledkov**, ktoré slúžia na meranie spolupráce a predovšetkým zmien v spôsobe, ktorým partneri spolupracujú, napr. lepšia koordinácia politik/nástrojov EÚ a jednotlivých štátov v celom regióne,
- **politické ukazovatele**, ktoré zachytávajú politické aspekty, a najmä zmeny v riadení, socio-ekonomickej a environmentálnej situácii v alpskom regióne (tak, ako na ne mala vplyv posilnená spolupráca).

Bude potrebný dôsledný systém monitorovania a hodnotenia, aby sa overilo, či je vykonávanie stratégie na dobrej ceste, a posúdilo, do akej miery stratégia plní svoje ciele. Toto bude jednou z prvých úloh pre partnerov zapojených do stratégie, ktorým sa v prípade potreby poskytne podpora zo strany Európskej komisie, externých expertov a z programu „Alpský priestor“. Systém sa bude opierať o súbor regionálnych ukazovateľov, ktoré bude zhromažďovať, overovať a zdieľať Eurostat.

Hodnotenie bude vychádzať z práce koordinátorov pre ciele a vedúcich akčnej skupiny, ktorí budú musieť podávať správy o pokroku pri dosahovaní dohodnutých cieľov.

Aj keď hlavným ukazovateľom úspechu je vykonávanie akčného plánu, je tiež nutné bezodkladne vypracovať presnejšie ukazovatele. Tieto ukazovatele by mali byť schopné zachytiť zmeny, ktoré má táto stratégia dosiahnuť.

Štáty a regióny, na ktoré sa stratégia vzťahuje, budú každoročne organizovať fórum, na ktorom budú hodnotiť výsledky, konzultovať o revidovaných opatreniach a v prípade potreby vypracúvať nové prístupy.

6. VÄZBY NA POLITIKY EÚ

Táto stratégia si nevyžaduje zmeny právnych predpisov EÚ a jej cieľom je posilniť politiky EÚ týkajúce sa regiónu⁷. Podporuje tiež lepšie dodržiavanie právnych záväzkov EÚ a rieši nedostatky a praktické ťažkosti, ktoré vedú k omeškaniam, najmä vo vzťahu k jednotnému trhu a životnému prostrediu⁸. V stratégii sa kladie dôraz na integrovaný prístup, v ktorom sa spájajú rôzne oblasti politík v záujme územne súdržného vykonávania politík EÚ. Týmto sa zdôrazňuje prepojenie medzi politikami a programami EÚ vrátane stratégií EÚ v oblasti jednotného digitálneho trhu⁹, biodiverzity¹⁰, lesného hospodárstva¹¹ a prispôsobenia sa zmene klímy¹², ako aj rámcových programov EÚ v oblasti výskumu a vývoja a programov rozvoja vidieka. Vykonávanie stratégie sa bude musieť skoordinať s prácou na vykonávaní súvisiacej stratégie EÚ pre podunajskú oblasť a stratégie EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora. V tejto súvislosti ústrednú úlohu môže zohrávať program INTERACT. Cieľom bude aj dosiahnutie súčinnosti s inými medzivládnyimi subjektmi, ktoré majú rovnaký územný dosah a rozsah pôsobnosti ako stratégia.

7. AKÝ PRÍNOS BUDE MAŤ STRATÉGIA PRE OBYVATEĽOV?

Ciele stratégie boli zvolené tak, aby priniesli zmeny v oblasti hospodárskej prosperity a blahobytu ľudí a organizácií v alpskom regióne:

- **Ľudia.** Dlhodobý vplyv na ľudí v regióne je jasný: zdravší a lepšie zachovaný environmentálny rámec vďaka premyslenejším a koordinovanejším politikám, ktorých cieľom je rozvíjať udržateľné spoločné riešenia v oblasti dopravy, energetiky a prírodného a kultúrneho dedičstva. Očakáva sa takisto, že tieto politiky zabezpečia v regióne viac pracovných príležitostí, a to najmä v súvislosti s lepším dopravným spojením, ktoré ľuďom umožní zotrvať v odľahlých oblastiach alebo sa do nich vrátiť. Tieto výhody vyplývajú z prínosov voľného pohybu osôb.
- **Verejné inštitúcie a organizácie** (vrátane akademických/výskumných inštitúcií). Tieto organizácie sú zapojené do silného, ale komplexného procesu spolupráce. Touto cestou jasne vyjadrujú svoj zámer efektívnejšie spolupracovať pri vykonávaní politík a opatrení (vrátane úspor peňazí vďaka prijímaniu informovaných a koordinovaných rozhodnutí).
- **Hospodársky/podnikateľský sektor.** Tento sektor bude požívať rovnaké výhody ako bežné obyvateľstvo. Bude môcť využívať aj dynamickejšie hospodárske prostredie, a to na základe rozvoja ďalších činností v oblastiach, ktoré sú stále nevyužité, a vďaka tomu, že sústredenejšia spolupráca s inými partnermi v regióne (súvisiace výskumné centrá, inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy, klastre atď.) pravdepodobne významne zvýši produktivitu a posilní postavenie súkromných podnikov v tomto regióne.
- **Organizácie občianskej spoločnosti** s väzbou na jednotlivé oblasti politiky. Nový model riadenia, ktorý viedol k rozsiahlym konzultáciám pri vypracovávaní stratégie,

⁷ Napríklad politika EÚ v oblasti riadenia rizika katastrof, transeurópskych sietí (doprava a energetika), budúcich dopravných spoločenstiev, druhého piliera spoločnej poľnohospodárskej politiky atď.

⁸ Konkrétne smernice o vtákoch a biotopoch, rámcová smernica o vode, rámcová smernica o morskej stratégii, smernice o dusičnanoch, kvalite okolitého ovzdušia, národných emisných stropoch a rámcová smernica o odpade.

⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4919_sk.htm.

¹⁰ KOM(2011) 244 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0244&from=EN>).

¹¹ COM(2013) 659 (http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_en.htm).

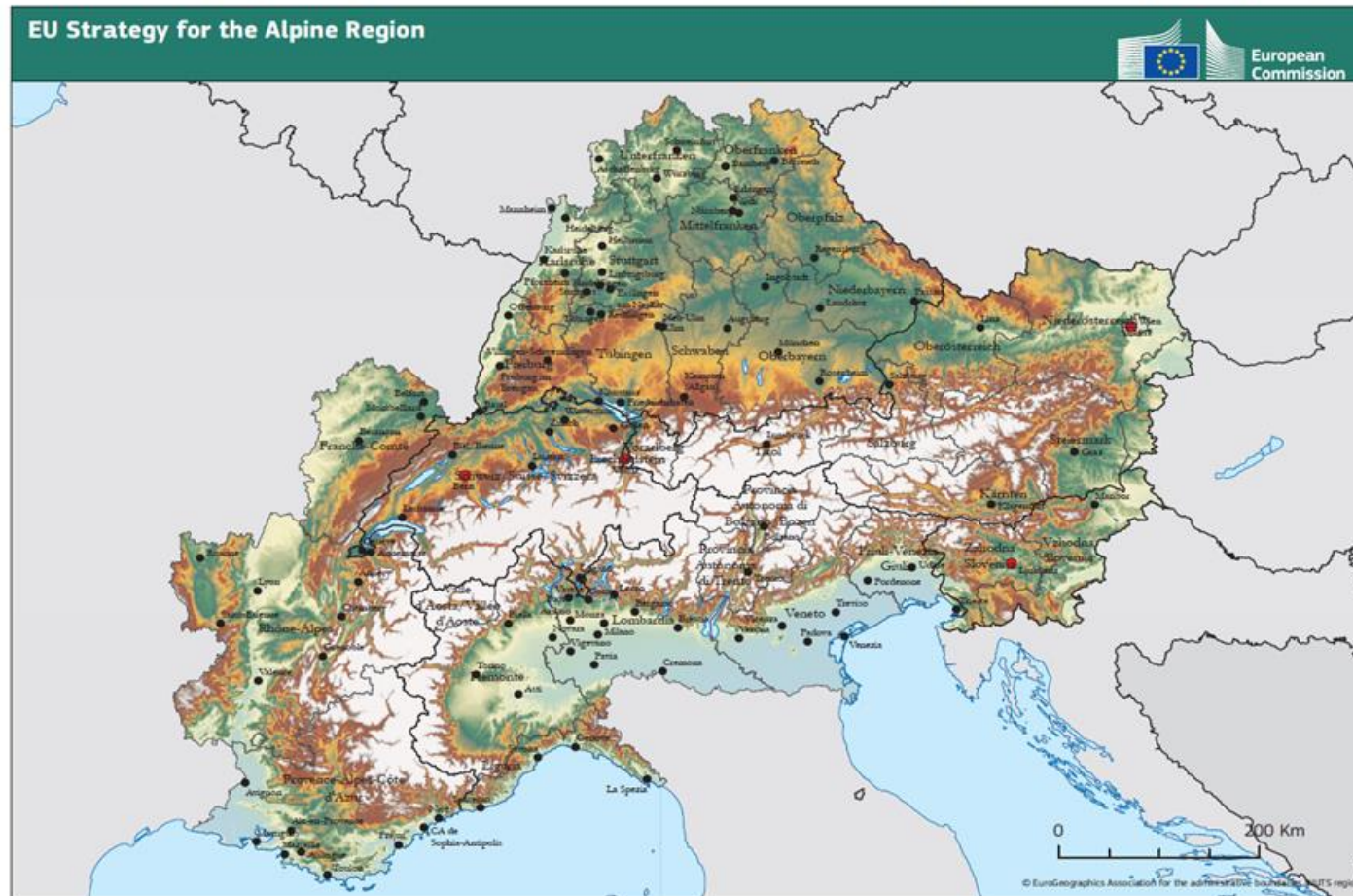
¹² COM(2013) 216.

sa bude uplatňovať aj naďalej vo fáze realizácie stratégie a posilní pocit zodpovednosti za opatrenia a projekty, ktoré podporujú ciele tejto stratégie.

Zabezpečením celkového, udržateľného a dlhodobého rámca pre koordináciu politík, posilnením územnej spolupráce a vykonávaním opatrení zameraných na dosiahnutie dohodnutých cieľov stratégie umožní, aby sa región stal lepším miestom na život, prácu a zábavu, a pripraví ho na výzvy a príležitosti 21. storočia.

Komisia preto vyzýva Radu, aby schválila toto oznámenie. Európsky parlament, Výbor regiónov a Európsky hospodársky a sociálny výbor sa tiež vyzývajú, aby preskúmali tento dokument.

Annex : Map of the EU Strategy for the Alpine Region with 7 States and 48 regions participating¹

¹ AUSTRIA (Burgenland, Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg, Wien), FRANCE (PACA, Rhone Alpes, Franche-Comté) GERMANY (Baden-Württemberg, Bayern) ITALY (Lombardia, Liguria, Friuli Venezia Giulia, Veneto, Provincia Autonoma di Bolzano, Provincia Autonoma di Trento, Valle d'Aosta, Piemonte), SWITZERLAND (Aargau, Appenzell Ausserrhoden, Appenzell Innerrhoden, Basel-Landschaft, Basel-Stadt, Bern/Berne, Fribourg, Genève, Glarus, Graubünden/Grigioni, Jura, Luzern, Neuchâtel, Nidwalden, Obwalden, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, St. Gallen, Thurgau, Ticino, Uri, Valais/Wallis, Vaud, Zug, Zürich).